

Modele Regulacji Rynkowych

Energia elektryczna – gaz – ciepło

Nagroda czy kara
- czyli jak regulować?

18 listopada 2008 | Warszawa

ORGANIZATORZY:

PROCESY
INWESTYCYJNE

Instytut im.
E. Kwiatkowskiego

STOWARZYSZENIE
ETA

PARTNERZY STRATEGICZNI:

PGE Polska Grupa
Energetyczna

Towarowa Giełda Energii SA

Dalkia
Polska

EMC²
where information lives

INFOVIDE-MATRIX
ARCHITECTING ENTERPRISE INNOVATION

Landis
Gyr+

manage energy better

PGNiG
Polskie Górnictwo Naftowe
i Gazownictwo SA

PARTNERZY WYDARZENIA:

SPEC
STOŁECZNE PRZEDSIĘBIORSTWO
ENERGETYKI CIEPLNEJ SA

18 listopada 2008 r. w Centrum Prasowym Polskiej Agencji Prasowej, przy ul. Brackiej 6/8, w Warszawie odbyła się debata „**Nagroda czy kara, czyli jak regulować? Modele Regulacji Rynkowych. Energia elektryczna - gaz - ciepło**”, zorganizowana przez firmę Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o., Stowarzyszenie Eta i Instytut im. E. Kwiatkowskiego.

Partnerami strategicznymi debaty „Nagroda czy kara, czyli jak regulować? Modele Regulacji Rynkowych. Energia elektryczna - gaz - ciepło” były firmy: Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., Towarowa Giełda Energii S.A., Infovide-Matrix S.A., Dalkia Polska S.A., Landis+Gyr Sp. z o.o., EMC Computer Systems Poland Sp. z o.o..

Partnerami wydarzenia były firmy – Elektrociepłownia Zabrze S.A., SPEC – Stołeczne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A..

Głos w dyskusji zabrali (w kolejności wystąpień):

- **prof. Krzysztof Żmijewski** – Przewodniczący Społecznej Rady Konsultacyjnej Energetyki, Koordynator Green Effort Group;
- **Bogusław Regulski** - Wiceprezes Zarządu, Izba Gospodarcza „Ciepłownictwo Polskie”;
- **Tomasz Chmal** - Ekspert, Instytut Sobieskiego;
- **Marek Woszczyk** - Wiceprezes Urzędu Regulacji Energetyki;
- **Jacek Brandt** - Dyrektor Departamentu Analiz Rynku i Produktów Giełdowych, TGE S.A.;
- **Andrzej Janiszowski** - Dyrektor, PGNiG S.A.

Dyskusję otworzyła i moderowała Prezes Zarządu firmy Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o., Pani Marina Coey. W spotkaniu wzięło udział ponad 60 osób.

Problemy regulacyjne dotyczą stale wielu sektorów. W chwili obecnej mamy do czynienia ze stosunkowo małym zróżnicowaniem dostawców gazu, zarówno w naszym kraju, jak również poza jego granicami. Pomimo zachodzących ostatnio przemian, niewielu odbiorców zmienia dostawców energii. Zdaniem niektórych ekspertów, aktualne modele rynku nie sprawdzają się dobrze w praktyce, gdyż nie odzwierciedlają zachodzących na nim przekształceń, jak również są niezgodne z oczekiwaniami konsumentów. W rezultacie nie sprzyja to ani rozwojowi rynku, ani odbiorcom, ani zwiększaniu bezpieczeństwa energetycznego. Jak daleko i w jakim kierunku powinny iść regulacje rynku energetycznego w Polsce?

Organizatorom debaty zależało na sprowokowaniu międzysektorowej dyskusji pomiędzy przedstawicielami elektro-energetyki, gazownictwa i ciepłownictwa oraz na wypracowaniu wspólnej odpowiedzi na pytanie - jak w przyszłości powinien wyglądać rynek w Polsce? Aktualnie musimy zastanowić się wspólnie jaka konstrukcja rynku będzie najbardziej efektywna w praktyce, powinniśmy wybierać pomiędzy narzędziami nadzorującymi rynek oraz wprowadzającymi restrykcje i nakazy a zachętami wymuszającymi określone działania przez osiągnięte dzięki nim korzyści.

CZĘŚĆ PREZENTACYJNA

Pan Prof. Krzysztof Żmijewski, Przewodniczący Społecznej Rady Konsultacyjnej Energetyki, Koordynator Green Effort Group zwrócił uwagę na regulacje unijne związane z Dyrektywą EU-ETS. Zauważył, że w chwili obecnej Komisja Europejska skoncentrowała się głównie na handlu uprawnieniami do emisji CO₂. Deklaracje władz unijnych mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Europy, tymczasem zdaniem polskich ekspertów propozycje Komisji Europejskiej mogą w rzeczywistości zmniejszyć ten wymiar bezpieczeństwa. Nie możemy zastąpić węgla gazem, tak jak chce tego Unia. Konkurencyjność nie może zostać osiągnięta kosztem drastycznego wzrostu cen, dlatego kraje wysokonawęglone powinny zostać objęte okresem przejściowym, a do zapisów Dyrektywy powinien zostać wprowadzony benchmark produktowy fuel specific. Cel ochrony klimatu może zostać osiągnięty również przy wdrożeniu w życie postulatu domestic offset. Rozwiązania proponowane przez Komisję Europejską mogą doprowadzić do drastycznego wzrostu cen, poszerzenia się zasięgu ubóstwa energetycznego, wykupu uprawnień przez spekulacyjne fundusze inwestycyjne i, de facto, wzrostu emisji CO₂. Regulacje mogą być prowadzone różnymi drogami, ważne aby cel został osiągnięty.

Pan Bogusław Reguński, Wiceprezes Zarządu, Izba Gospodarcza „Ciepłownictwo Polskie”, mówił o problemach regulacyjnych w sektorze ciepłowniczym. Zwrócił uwagę na szczególny problem sektora: ciepło nie jest produktem występującym tylko w jednej postaci – regulowanej. W swojej prezentacji Pan Bogusław Reguński dokonał krytycznej oceny dotychczasowych, mało przejrzystych regulacji, gdzie m.in. następuje wzrost cen, formuła kosztów uzasadnionych stoi w sprzeczności ze wzrostem efektywności i hamuje możliwość rentownego działania, współpraca rynkowa między przedsiębiorcą a odbiorcą jest skutecznie ograniczana. W efekcie, w przypadku stosowanych aktualnie regulacji, traci zarówno odbiorca, jak i cały sektor ciepłowniczy (sam proces zatwierdzania taryf powoduje powstawanie strat finansowych). Z tego również powodu powinny zostać wprowadzone zmiany, które zabezpieczyłyby interesy wszystkich uczestników procesu

oraz pozwoliłyby na rozwój inwestycji, na konkurencyjnym i efektywnym rynku ciepła. Przede wszystkim powinien zostać zmodyfikowany model regulacji cen. Rynek ciepła w konkretnej (ustalonej z góry) perspektywie czasowej musi zostać zliberalizowany, a wszyscy jego uczestnicy muszą mieć świadomość kształtujących go zasad.

Pan Tomasz Chmał, ekspert Instytutu Sobieskiego próbował odpowiedzieć na pytanie jak regulować? Odpowiedź jest w rzeczywistości prosta – zgodnie z prawem, skutecznie i harmonijnie, tak by osiągnąć zamierzone cele. W rzeczywistości wdrożenie tej odpowiedzi w życie nie jest już tak proste. Pan Tomasz Chmał pokazał dylematy regulacyjne występujące na polskim rynku energetycznym, które utrudniają rozwój jego konkurencyjności, na przykładzie koncesji i inwestycji w nowe moce wytwórcze. Problemem w Polsce jest pojawianie się niespójnych rozporządzeń – co innego mówią regulacje, a co innego urzędy. W Polsce uwidacznia się również chaos regulacyjny, w którym uczestnikom rynku bardzo trudno znaleźć swoje miejsce, a także swobodnie się poruszać. Możliwości regulatora są niejasno i niewłaściwie zdefiniowane. Zdaniem Pana Tomasza Chmała rolą regulatora powinno być m.in. definiowanie tego, co leży w interesie przedsiębiorstw energetycznych, na przykład w zakresie połączeń międzysystemowych, wskazywania lokalizacji dla nowych mocy, utworzenia instytucji regulatora europejskiego.

Następnie głos zabrał reprezentant regulatora, **Pan Marek Woszczyk, Wiceprezes Urzędu Regulacji Energetyki**. Na początku zaznaczył, że rola regulatora jest w rzeczywistości bardzo trudna, ponieważ musi pogodzić różne interesy i często rozbieżne cele wszystkich uczestników rynku. Większość obecnie stosowanych rozwiązań ma partykularne cele – leczymy objawy, a nie potrafimy zdiagnozować pojawiających się skutków ubocznych. To powinno się zmienić. Każde rozwiązanie powinno mieć kompleksowy charakter i dobrze zdefiniowane zamierzenia. Pan Marek Woszczyk stwierdził, że przedstawiciele Urzędu Regulacji Energetyki rozumieją interesy biznesu, ale muszą, przede wszystkim, dbać o interesy odbiorców.

Pan Jacek Brandt, Dyrektor Departamentu Analiz Rynku i Produktów Giełdowych, TGE S.A. zauważył, że regulujemy to co jest monopolistyczne, ale w praktyce wolny rynek nie potrzebuje już tak sztywnej regulacji, a jasno określonych granic podejmowanych działań. Następnie przedstawił cechy prawidłowo funkcjonującego rynku energii, z których wielu brakuje na rynku polskim, mającym wiele wad. Niedociągnięcia te znacząco wpływają na zachowania uczestników rynku i pojawiające się wypaczenia. Polski rynek nie jest regulowany w sposób optymalny i adekwatny. Stosowane rozwiązania są w niektórych przypadkach niezgodne zarówno z prawem unijnym, jak i polskim, hamują rozwój efektywności i konkurencyjności na rynku energii.

Pan Jacek Brandt szczegółowo omówił problemy regulacyjne na przykładzie rynku bilansującego, zastosowania i wykorzystania danych pomiarowych oraz modelu węzłowych cen energii elektrycznej.

Pan Andrzej Janiszowski, Dyrektor, PGNiG S.A. mówił o konkurencyjności i regulacji w kontekście rynku gazu. Stwierdził, że największym problemem rynku gazu jest brak konkurencyjności i poddanie go niemalże w pełni ograniczającym działaniom regulacyjnym. Zdaniem Pana Andrzeja Janiszowskiego, regulator w Polsce powinien działać na styku i równoważyć długofalowe interesy trzech podmiotów: rządu, przedsiębiorstw i odbiorców, aktywnie promować konkurencyjność, minimalizować negatywny wpływ na mechanizmy rynkowe, przyczynić się do umocnienia stabilności otoczenia regulacyjnego, stymulować wzrost efektywności przedsiębiorstw oraz wspierać bezpieczeństwo energetyczne. Następnie omówiony został aktualny stan regulacji sektora gazowniczego i jego konsekwencje dla polskiego rynku. Kluczowymi kwestiami dla rozwoju rynku gazu są jego liberalizacja i zapewnienie konkurencyjności, uwolnienie cen, rozwój infrastruktury, wzrost inwestycji i przewidywalności otoczenia regulacyjnego oraz zmiana modelu regulacji cen sprzedaży gazu.

DYSKUSJA

Pan Szczepan Lewna, SWL Polska Sp. z o.o., zwrócił uwagę na braku konkretnych zapisów prawnych i uzależnienie podejmowanych decyzji od interpretacji urzędnika.

Pan Bogusław Regulski, Izba Gospodarcza „Ciepłownictwo Polskie”, w odpowiedzi na pytanie Pani Mariny Coey reprezentującej firmę Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o., potwierdził, że rynek musi zostać uwolniony, ale tempo i jakość tego procesu powinny być uzależnione od otoczenia.

Pan Tomasz Chmal, Instytut Sobieskiego, wyraził pogląd, że ciepłownictwo jeszcze przez długi czas będzie regulowane ze względu na lokalną specyfikę i wrażliwość odbiorców, jednak wiele zależy od jakości regulacji, które w chwili obecnej charakteryzuje brak strategicznego myślenia.

Pan prof. Krzysztof Żmijewski zwrócił uwagę na konieczność precyzyjnego definiowania konkretnych, długofalowych i efektywnych celów regulacji.

Pan Waldemar Szulc, PEC Bełchatów, zwrócił uwagę na rolę odbiorców na kształtowanie cen w poszczególnych sektorach.

Pan Wojciech Lisiewicz, Stadtwerke Leipzig GmbH zauważył, że powinna zostać wprowadzona większa równowaga pomiędzy interesami regulatora i regulowanego, aby odwołanie od decyzji regulatora mogło przynieść wymierny efekt.

Pan Tomasz Chmal potwierdził istnienie niesprzyjającego przedsiębiorstwom w kontekście regulacji otoczenia prawnego.

Pan Bogusław Regulski potwierdził, że istniejący w Polsce problem regulacji mogłoby rozwiązać jasne, precyzyjne określenie reguł prawnych.

Debata „**Nagroda czy kara, czyli jak regulować? Modele Regulacji Rynkowych. Energia elektryczna - gaz - ciepło**”, a także przedstawione w jej trakcie prezentacje mogą być istotną wskazówką dla rządu i regulatora określającą podstawy dla polityki regulacyjnej prowadzonej w obszarze energetyki, które powinny się opierać konkurencyjności, transparentości, efektywności, w oparciu o zasady rządzące wolnym rynkiem.

Wszystkie omawiane powyżej prezentacje oraz dyskusja podsumowująca zostały sfilmowane. Prezentacje i nagrania z debaty umieszczone są na stronie internetowej firmy Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o. pod adresem: www.proinwestycje.pl. Nagranie oraz poszczególne prezentacje można ściągnąć z sieci nieodpłatnie, dzięki czemu poruszana tematyka może dotrzeć do bardzo szerokiej grupy odbiorców.